

■ На экранах

Раўнадушша ў квадраце

У Мінску магчымаць убачыць пераможцу Канскага кінафестывалю — фільм «Квадрат» шведскага рэжысёра Рубэна Эстлунда — упершыню з'явілася на «Лістападзе», пасля чаго карціна, дзякуй богу, выйшла ў пракат.

Першы час квітку было не дастаць — супрацоўнікі кінатэатра стомленымі голасам прамалюлялі: «Білетаў няма», і мы ўжо думалі, што ўладальніца Залатой пальмавай галіны прыйдзеца глядзець на маленькім экране ўласнага ноўтбука. Але, трэба сказаць, кінаманаў на двухмільённы горад аказалася недастаткова, каб запоўніць залу кінатэатра «Піянер» з 23 лістапада і да 6 снежня. І як бы мне ні падабалася глядзець кіно ў паўпустой кінатэатры, вельмі шкада, што многія ўбачаць «Квадрат» толькі на маленькім хатнім экране. Бо не паглядзець гэты фільм нельга.

Часам рашэнне журы Канскага кінафоруму таксама небезагаворачнае, хоць хто мы такія, каб яго аспрэчваць. І усё ж на фоне ўнутранай нягоды, якая часам узнікае, гэтым разам пасля дзвюх з паловай гадзін пад магутнасцю «Квадрата» разумееш, што так, гэты фільм сваёй узнагароды варты.

Яшчэ памятаю ўражанні ад па-заліхвацку закручанай драмы ў папярэдняй карціне рэжысёра «Форс-мажор» (яна атрымала прыз «Асаблівы погляд» аднайменнага, другога па значнасці конкурсу Канскага кінафестывалю). Сям'я адпачывае на зімовым курорце, і калі на іх сыходзіць цудоўная па прыгажосці снежная лавіна, жанчына хапае дзяцей, а мужчына проста ўцякае — і іх накрывае.

Мату ў маральнай праверкі ўзнікае і ў «Квадрате»,

у цэнтры якога паспяховы па ўсіх мерках куратар музея сучаснага мастацтва Крысціян. Прадстаўнік эліты ці нават багемы — мастацтва, вечарынк і прыёмы, Тэсла, запінкі дзядулі, прыроджаная інтэлігентнасць. Ён рытуе да адкрыцця выставы з цэнтральным экспанатам — «Квадратам», унутры якога, маўляў, ёсць месца толькі для даверу і нераўнадушша...

У нейкі момант на плошчы, карыстаючыся бруднай спекуляцыяй на крыках аб дапамозе, нехта крадзе ў Крысціяна тэлефон і кашалёк. Але з той нагоды, што Крысціян можа адсачыць месцазнаходжанне свайго тэлефона, ён з калегам прыдумвае, як вярнуць дабро, — кінуча пагрозіваючы цыдулку ў паштовую скрынку кожнай кватэры дома, дзе, мяркуючы па навігацыі, знаходзіцца тэлефон. Украдзенае яму ў выніку вяртаюць, але разам з тым з'яўляецца і праблема — у выглядзе хлопчыка з таго ж дома, якога бацькі пасля атрымання запіскі дарэмна абвінавачвалі ў крадзяжы. Дык вось, гэтаму хлопчыку трэба ўсяго толькі просьба аб прабачэнні. Але Крысціян агучыць яе не гатовы, больш за тое, яго паводзіны ў нейкі момант перасякаюць мяжу, за якой наступствы ўжо непапраўныя.

Разам з гэтай, здавалася б, нявіннай, але ў той жа час проста-такі падрыўной

сюжэтнай лініяй «Квадрат» стаў пазлам, складзеным з шэрагу шматзначных і амаль самастойных эпизодаў. Пры гэтым праз усю карціну — глядзець яе, дарэчы, нялёгка — праходзяць лейтматывы жывельнага пачатку і знакаў развітой цывілізацыі, аказання дапамогі і абыякавасці, у прынцыпе знакаў сучаснага грамадства. Сучасны свет, з яго талерантнасцю, еўрапейскімі каштоўнасцямі, інтэлігентнай выхаванасцю — то-бок з усімі яго, здавалася б, плюсамі, паўстае светам у цэлым абыякавым. «Няма нааўных» ў адказ на просьбу жабрачкі і ў той жа час нахальства жабрачкі — усе завялі паміж жывельнымі патрэбамі і выгодамі развітога свету, але да дабрабыту так і не прыйшлі.

Што асабліва важна, фільм, хоць мы і прывычаліся цаніць нейкую ўніверсальнасць, ідэальны ў сваім стаўленні да сённяшняга дня. У гэтым пазле, у ціхіх і шэдэўральна разыграных сценах, закладзены пытанні значэння сучаснага мастацтва, зваротнага боку знешняй прадстаўнічасці, высакалобага снабізму і розніцы паміж багатымі і беднымі, звальненняў пасля беспрэцэдэнтных «выказванняў» прадстаўнікоў інстытуцый. Ва ўсім гэтым ёсць ледзь улоўная — але без фанабэрыстасці — іронія: у інтэрв'ю,

якое Крысціян дае журналісту, у метадычнай пасцельнай сцэне, у жаночых разборках і ў зусім пацешным моманце прэзентацыі, пасля якой павінен быць фурштэт. Дык вось, не даслухаўшы кухара, які распавядаў, якія далікатэсы чакаюць гасцей, натоўп імкліва рушыў да жаданага. У гэтым фільме — бадай у еўрапейскім горадзе — ніхто не шчаслівы і на самай справе не «харошы».

І ў той час, як «Квадрат» — твор канцэптуальнага мастацтва, якое патрабуе не толькі сузірання, але і ўдзелу — усхваляе неабыякавасць, сам куратар выставы Крысціян аказваецца не на вышыні. І нават «Чорны квадрат» Малевіча без яго зацвярджэння вечных каштоўнасцяў аказваецца больш сумленны і патрэбны, чым высокія парывы сучаснага твора мастацтва, вакол якога ў фільме Эстлунда ўсё закручваецца.

Насамрэч, мяркуючы па фільме, раскіданых у ім іранічных супярэчнасцяў і знешніх вобразах, героі сапраўды знаходзяцца ў квадраце. Толькі калі «Квадрат», які галерэя прадстаўляе ў якасці цэнтральнага твора, заклікае да даверу і нераўнадушша, то рэальны квадрат пляваць хацеў на гэтыя біблейскія заклікі. І сучасны свет, яго найлепшыя прадстаўнікі, людзі мастацтва маральную праверку не прайшлі.

Яшчэ адна магчымаць убачыць фільм — «Кінаноч», якую арганізуе фестываль мабільнага кіно velcom Smartfilm. 8 снежня тут будуць паказаны «Квадрат» і хіт Берлінскага кінафестывалю «Патой бок надзеі» Акі Каўрысмякі.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ.
katsyalovich@zviazda.by

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	9.13	16.48	7.35
Віцебск	9.10	16.31	7.21
Магілёў	9.03	16.38	7.35
Гомель	8.52	16.43	7.51
Гродна	9.27	17.05	7.38
Брэст	9.20	17.14	7.54

Месяц

Апошняя квадра
10 снежня.
Месяц у сузор'і Льва.

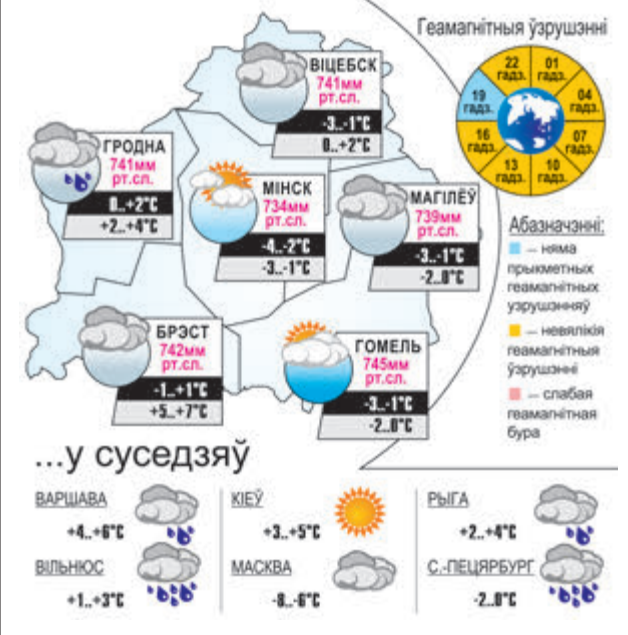
Імяніны

Пр. Кацярыны, Парфірыя, Сямёна.
К. Лілія, Марыя, Амбражэя, Марціна, Тодара.

Фота Ганны ЗАНКАВІЧ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Я не раўнівы, проста яму без зубоў сапраўды лепш.

— Ты б пагадзіўся адрэзаць палец за 10 000 долараў?

— Гледзячы каму.

Настрой — жудасць! А вакол — нікога... Эх, такі скандал прападае!

Адносіны — гэта калі мужчына перад кожнай сустрэчай з жанчынай чысціць зубы.

А вось калі ён з'есць талерку баршчу з часнаком і лезе да жанчыны цалавацца — гэта ўжо сямейнае жыццё.

Жонка — мужу:
— І пра што гэта ты з суседкай Светай балбатаў?
— Так, Гануля, пра надвор'е...

— Слухай сюды, сіноптык... Калі яшчэ раз з ёй побач убачу — выпадзеш у асадак без штармавога папярэджання.

Малюнак Алены ПАПОВА.

Даты	Падзеі	Людзі
7 СНЕЖНЯ		
1890 год — нарадзіўся Аляксандр Мікалаевіч Бакулеў, савецкі хірург, адзін з заснавальнікаў грудной хірургіі ў СССР, акадэмік АН СССР, акадэмік і прэзідэнт (1953—1960 гады) АМН СССР, Герой Сацыялістычнай Працы. Арганізатар і першы дырэктар Інстытута сардэчна-сасудзістай хірургіі АМН (цяпер імя Бакулева). Аўтар работ па хірургіі лёгкіх, лячэнні агнястрэльных раненняў. Лаўрэат Ленінскай прэміі СССР, Дзяржаўнай прэміі СССР. Памёр у 1967 годзе.		
1923 год — нарадзіўся Мікалай Мікалаевіч Фігуроўскі, расійскі і беларускі рэжысёр, сцэнарыст, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі. У 1953—1966 гадах рэжысёр на кінастудыі «Беларусьфільм». Сярод работ: фільмы «Дзеці партызана», «Палеская легенда», «Гадзінічны спыніўся апоўначы» і інш. Аўтар рамана «Знак Вадалея». Памёр у 2003 годзе.		
1928 год — нарадзіўся Радзім Гаўрылавіч Гарэцкі, беларускі вучоны ў галіне геалогіі, геатэктонікі, акадэмік НАН Беларусі, замежны член Расійскай АН, доктар геалага-мінералагічных навук, прафесар, заслужаны дзеяч навукі Беларусі. Аўтар больш як 550 навуковых работ па тэктоніцы і геадынаміцы платформ, уключаючы тэры-		
	торыю Усходне-Еўрапейскага кратона і Беларусі. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР, Дзяржаўнай прэміі Беларусі.	
	1952 год — нарадзіўся (вёска Прыбалавічы Лельчыцкага раёна) Алесь Лозка, беларускі фалькларыст, педагог, кандыдат філалагічных навук. Аўтар кніг «Беларускі народны каляндар», «Тэатр лялек». Стваральнік гульнявых сродкаў навучання і выхавання для дзіцячых садоў, школ і сям'і. Даследчык скаўцкай метадыкі, гісторыі сусветнага і беларускага скаўцкага руху.	
	1988 год — у Арменіі адбыў магутны землетрус, які ахапіў усю паўночную частку тэрыторыі рэспублікі з населенцтвам каля аднаго мільёна чалавек. У выніку стыхійнага бедства загінула больш за 25 тысяч чалавек, каля 19 тысяч стала інвалідамі, пазбавілася прытулку 530 тысяч чалавек. Былі цалкам разбураны горад Спітак і 58 вёсак. Часткова разбураны гарады Ленінакан, Сцяпанаван, Кіравакан і яшчэ больш за 300 населеных пунктаў. Пацярпелі будынкi школ, дзіцячых садкоў, бальніц, тэатраў, музеяў, бібліятэк, кінатэатраў і дамоў культуры.	
	Было сказана	
	Ніл ГІЛЕВІЧ, народны паэт Беларусі: «Страціў слова, страціў спадчыннае слова — Штосьці страціў у душы абавязкова».	

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўдаюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79,
РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдагавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў у тыдзень.

Тыраж 20.008. Індэк 63850. Зак. № 4651.

Нумар падпісаны ў 19.30
6 снежня 2017 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12